

Utvalget for fremtidens fellesskole

Saksbehandler Silje Sturød Dale
Vår dato 08.04.2026
Vår referanse 2025/430
Deres dato
Deres referanse

FUG sine innspill til Referansemøtegruppemøte 7. november 2025

Innledningsvis en liten bekymring som angår de problemstillingene dette referansegruppemøtet diskuterer og hvordan de rammes inn. Ut fra det vi ser i hverdagen nå, mener vi at utvalget må gå grundig inn i kunnskapsinnhenting, scenariobaserte refleksjoner og vurderinger av hvordan kunstig intelligens kan komme til å endre samfunnet. Det handler om å forstå hvilke ferdigheter, egenskaper og kunnskap barn vil trenge som voksne for å kunne ta gode valg for seg selv og andre. Samtidig må de få forutsetninger for å bidra i samfunns- og teknologiutviklingen, ut fra egne ønsker og evner, på en måte som er til det beste for menneskeheten. Uten dette vil det kunne bli vanskelig for utvalget å trekke gode konklusjoner om hvordan fremtidens fellesskole bør organiseres, både når det gjelder struktur og lengde. Det vil også gjøre det krevende å vurdere hvilket innhold skolen bør ha, hvordan timene bør fordeles, hvilke metoder som bør brukes, og om det bør være felles rammer for dette. I tillegg vil det være vanskelig å ta stilling til hvilken grad av fleksibilitet som er nødvendig lokalt og i det enkelte klasserom.

Vår hovedoppgave som foreldre, skole og samfunn er å gjøre barna trygge i forhold til, og forberedt på, den framtida de skal leve i og ikke den fortida vi vokste opp i. Vi ser tendenser til at vi opptrer som i Halvdan Sivertsens vise «Speil» – der vi voksne ser våre barn gjennom speil på vår egen oppvekst. Gjør vi det, så risikerer vi at våre barn og unge ikke vil være forberedt på å leve gode liv som voksne i *sin tid*.

1. Hva tenker FUG om skoleløpets omfang?

FUG har ikke tatt konkret stilling til omfang og lengde på skoleløpet. Vårt hovedfokus er innholdet i skolen og hvordan elevenes behov ivaretas mens de er der. Vi bør se nærmere på organiseringen av skolen og spørre om dagens struktur bidrar til motivasjon og trivsel.

FUGs hovedperspektiver er at barna skal oppleve:

- en inkluderende, praktisk og relevant undervisning.
Skolen må videreutvikle kompetanse og kultur for å møte elever med ulike behov og uttrykk, framfor at elevene skal «passe inn» i skolen. Universelt utformede

klasserom og læringsressurser, samt fleksible undervisningsopplegg, er nøkkelen til å skape et inkluderende læringsmiljø der alle elever får mulighet til å lykkes. Undervisningen må være variert og tilpasset elevenes ulike faglige nivåer. En mer praktisk rettet pedagogikk i «teoritunge» fag, sammen med styrking av praktiske og estetiske fag, valgfag og arbeidslivsfag – kombinert med mer lek og fysisk aktivitet – kan bidra til bedre motivasjon og redusert uro. Undervisningen må oppleves som meningsfull og relevant for elevenes hverdag, slik at avstanden mellom skole og samfunn blir mindre.

- å utvikle god dannelse, dømmekraft og digital kompetanse.
Det er avgjørende at elevene utvikler kritisk refleksjon, dannelse og digital kompetanse basert på det norske samfunnets verdigrunnlag for å kunne navigere i en stadig mer kompleks og digitalisert verden. Digitaliseringen og kunstig intelligens endrer samfunnet i raskt tempo, og dette kan både påvirke hva elevene trenger å lære og hvordan. Som sagt i innledningen, må skolen tilpasses disse endringene slik at elevene blir rustet til å møte framtidens utfordringer med den kunnskap og de ferdigheter de trenger.
- et tett og tillitsfullt samarbeid mellom skole og hjem.
FUG mener det er avgjørende å ivareta og videreutvikle et proaktivt samarbeid basert på gjensidig tillitt og med tydelige og gjensidige forventningsavklaringer. Vi mener dette er nødvendig for å bygge gode relasjoner og sikre at barnas behov blir sett og fulgt opp. Foreldrestemmen må høres, blant annet gjennom foreldreundersøkelser, og foreldre bør i mye større grad brukes som en ressurs i skolehverdagen, særlig i en tid med økende press på skolens ressurser.
- at laget til eleven er kompetent og tilpasset deres behov og forutsetninger.
Foreldrene er en viktig del av laget til eleven og må involveres aktivt i arbeidet for å sikre barnas trivsel og læring på skolen. Flere yrkesgrupper med ulik kompetanse bør samarbeide tett i klasserommet for å bygge det gode læringsmiljøet som faktisk bidrar til motivasjon, bedre faglig læring, og som også kan å skape en inkluderende arena for felles dialog, personlig utvikling og gjensidig forståelse og respekt. Nok voksne med riktig kompetanse organisert på en hensiktsmessig måte er avgjørende for kvalitet, trivsel og inkludering.

2. Hva mener FUG om SFO i framtidens skole?

Evalueringen av innføringen av Rammeplanen i SFO viser en alvorlig utfordring: kvaliteten er svekket, særlig for barn med særskilte behov. Økt deltakelse har skapt et betydelig press på ressursene. Fra 2021 til 2024 økte antall barn i SFO med 22 %, mens bemanningen kun økte med 11 % (GSI). I tillegg er det store forskjeller mellom kommunene når det gjelder kvalitet, innhold og pris.

Medieoppslag og henvendelser til FUGs rådgivningstjeneste viser at enkelte foreldre velger bort SFO fordi de opplever at tilbudet mangler kvalitet og trygghet. Dette er

spesielt bekymringsfullt for barn som trenger ekstra støtte og samvær med jevnaldrende.

Denne utviklingen svekker skolens helhetlige arbeid med inkludering og tilrettelegging. Dersom SFO reduseres til et rent oppbevaringstilbud uten tilstrekkelig bemanning og kompetanse, risikerer vi at flere familier velger private løsninger. Det kan undergrave fellesskapet og bidra til økende sosiale forskjeller blant barn.

FUG har ikke tatt stilling til en evt heldagsskole for de yngste, men ønsker å løfte frem at:

- alle barn, også barn med særskilte behov, skal ha et trygt, inkluderende og meningsfylt SFO-tilbud. SFO skal bidra til å utjevne forskjeller og sikre et tilbud av høy kvalitet, uavhengig av bosted og foreldrenes økonomi.
- kvalitet i SFO krever god kompetanse, bemanning og ledelse. Dersom det trengs nasjonale krav til bemanning og kompetanse for å sikre dette, så støtter FUG dette. I tillegg er det viktig med stabile rammer som sikrer forutsigbarhet og likeverdighet mellom kommuner. Manglende ressurser og kompetanse fører til at noen barn ikke opplever trygghet og deltakelse i fellesskapet i dag.
- SFO bør ses som en del av skolens helhetlige oppdrag for læring, tilhørighet og inkludering, ikke som en separat fritidsarena. God sammenheng mellom skole og SFO er særlig viktig for barn med særskilte behov og for å utjevne sosiale forskjeller.
- foreldremedvirkning og samarbeid mellom skole og SFO må styrkes, med god informasjonsflyt og trygge overganger.
- gratisprinsippet bør også gjelde i SFO for å fremme deltakelse og sosial utjevning.

3. Hva tenker dere om seksåringenes plass i skolen?

FUG har ikke tatt stilling til en eventuell reversering av seksårsreformen, men det er viktig for oss at innholdet, organiseringen og strukturen i skolen utformes på en måte som ivaretar de yngste elevenes behov, i tråd med forutsetningene da seksårsreformen ble innført. FUG mener at seksåringenes plass i skolen må bygge på barnas behov, tett skole-hjem-samarbeid og et inkluderende læringsmiljø der alle barn opplever mestring og trivsel. Elevens beste skal derfor alltid være det styrende prinsippet, og skolestarten skal preges av trygghet, kontinuitet og gode relasjoner til det beste for barnet og familien.

FUG ønsker å særlig løfte frem at:

- gode overganger fra barnehage til skole er avgjørende for barnets trivsel, mestring og utvikling. Overgangen må være preget av kontinuitet, trygghet og tett samarbeid mellom alle involverte. Forskning viser at denne overgangen kan være bestemmende for hele skolegangen, selvbildet og senere livskompetanse.
- skolen har et ansvar for å samarbeide med både barnehagen og foreldrene for å sikre at barna får en trygg og god start på skoleløpet. Foreldre skal oppleve reell

medvirkning og bli involvert i planleggingen av overgangen fra barnehage til skole. («Kommunen/skolen skal sørge for at barna får ein trygg og god overgang frå barnehagen til skolen og skolefritidsordninga» (Opplæringsloven § 4-7))

- gode relasjonar mellom barna, ansatte og foreldre er fundamentet for trivsel og læring. Det må legges til rette for sosial tilhørighet og gode relasjonar frå første møtepunkt, før skolestart.
- seksåringer trenger mye tid til lek og fysisk aktivitet. Dette er viktig for trivsel, utvikling og mestring. Evalueringar av seksårsreformen viser at tid til (fri) lek og fysisk aktivitet har blitt, og blir, redusert – dette er bekymringsfullt. Nok voksne med relevant og tilpasset kompetanse organisert på ein hensiktsmessig måte, er avgjørende for å sikre trygge rammer, gode relasjonar og læring tilpasset seksåringene.
- undervisningen må være universelt tilrettelagt og planlegges slik at den er tilpasset mangfoldet av elever i klassen, med ulik modning og behov. I denne sammenhengen er det også viktig at skolen er forberedt på å møte foreldremangfoldet de vil møte i samarbeidet rundt barnas læring. For å sikre tidlig innsats er det viktig med tydelige rutiner som gjør det enkelt å oppdage barn som trenger ekstra støtte. Hensiktsmessige strukturer, god organisering, samt kompetanse og ferdigheter på tilpasset opplæring er avgjørende.
- barn født sent på året, særlig gutter, kan ha utfordringer med modning, konsentrasjon og sosial tilpassning. Dette kan det være viktig å reflektere rundt i profesjonsfellesskapet. Psykolog fra Tønsberg, Simen Mjøen Larsen, viser til at 50 % av de som ble henvis til PPT hos dem i 1.klasse var født i årets tre siste måneder, hovedvekt på gutter. [Halvparten av førsteklasingene som henvises til PPT i Tønsberg er født sent på året. Nå prøver de ut en ny løsning](#)

Med vennlig hilsen

Ståle Sand Kalkvik

Leder

Foreldreutvalget for grunnopplæringen

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur